

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · EN PORTADA

ENTREVISTA AMB RAFAEL CHAVES ÁVILA, NOU PRESIDENT DE LA COMISSIÓ CIENTÍFICA DE CIRIEC-ESPANYA

Rafael Chaves (Estrasburg, 1966), catedràtic de la Universitat de València i director del Programa de Doctorat en Economia Social de la mateixa Universitat, va ser nomenat en la passada assemblea general de CIRIEC-Espanya nou president de la seua Comissió Científica, en substitució de José Luis Monzón. Primer director del IUDESCOOP, entre 2003 a 2010, el professor Chaves ja va ser també president de la Comissió Científica sobre Economia Social i Cooperativa de CIRIEC-Internacional, i és des de fa 20 anys editor de la revista científica d'Economia de CIRIEC-Espanya. En aquesta entrevista, Rafael Chaves ens parla dels seus objectius per a la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, del paper de l'ampli col·lectiu d'investigadors en Economia Social, així com de la importància de la presència i extensió de l'Economia Social en la Universitat.

Ser nomenat president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, successor dels mestres José Barea i José Luis Monzón, és un honor, però també un enorme desafiament i responsabilitat, per la seua gegantesca labor duta a terme, la qual deixa el llistó molt alt.

-Estimat professor Chaves, felicitats pel seu nou nomenament com a president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya. Què significa per a vostè aquest nomenament?

-CIRIEC és la institució científica de l'economia social espanyola. Va ser creada en 1986 aglutinant nombroses persones procedents del sector de l'economia social, del món acadèmic, del sector sindical i de les administracions públiques interessades en construir i consolidar intel·lectualment el llavors emergent camp de l'economia social. Es pretenia obrir un espai per al debat i la creació d'idees sobre un àmbit socioeconòmic que no casava bé, quan no desafiava, al model empresarial dominant, amb un concepte, teories i discursos científics. La primera aportació de CIRIEC va ser precisament el concepte d'economia social, excel·lentment perfilat pels professors José Barea i José Luis Monzón, que van ser tots dos primer i segon president successivament de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya. La segona aportació de CIRIEC, de tots dos presidents, va ser aconseguir un consens entorn d'aquest concepte al nostre país. A partir d'ací es va procedir a construir intel·lectual i sociològicament l'àmbit del coneixement de l'economia social: es va activar una revista científica especialitzada, es van organitzar periòdicament jornades d'investigadors, es va vertebrar progressivament en una xarxa als investigadors de les diferents universitats espanyoles i es va elaborar el primer gran referent, el Llibre blanc de l'Economia Social a Espanya que tots dos van dirigir.

Ser nomenat president d'aquesta Comissió Científica, successor de tots dos mestres, és un honor, però també un enorme desafiament i responsabilitat, per la seua gegantesca labor duta a terme, la qual deixa el llistó molt alt. Per part meua, pretenc continuar desenvolupant les línies d'actuació de CIRIEC, línies en les quals he vingut participat activament aquests vint anys. CIRIEC compta amb un pla estratègic, que ha sigut consensuat àmpliament i ha de ser executat. Pretenc potenciar nous grups d'investigació i donar-los suport a través dels mecanismes de què disposem des de l'organització, així com desenvolupar noves

línies d'investigació preferents, sempre lligades a les demandes tant del sector com de les administracions, perquè creiem que, com a investigadors amb epistemologia compromesa, el coneixement científic ha de ser útil a la societat en la qual s'inscriu.

-Espanya té una àmplia trajectòria en la investigació en Economia Social, amb més de 400 investigadors censats, segons el nou Directori d'Investigadors de CIRIEC-Espanya. Què opina vostè del col·lectiu investigador en Economia Social? Quin nivell d'internacionalització presenta?

-Un dels trets que desitge destacar de la comunitat científica espanyola de l'economia social és l'elevat nombre de joves, nous doctors, lligats a desenes d'universitats, molt proactius i amb excel·lent capacitat per a materialitzar un relleu generacional en aquest camp, relleu que ja s'està produint. Demostren que l'economia social és un camp dinàmic i amb molt de futur.

Un altre tret a destacar és, sens dubte, l'elevadíssima internacionalització dels investigadors espanyols i el seu compromís amb el seu objecte d'estudi. En efecte, els investigadors espanyols vinculats a CIRIEC han estat sempre vinculats en les activitats de CIRIEC-Internacional, la xarxa internacional d'investigació en economia social més àmplia del món. Han participat en els seus grups de treball, les seues publicacions tant en la seua revista com en les monografies, els seus estudis, els seus congressos científics i institucionals. La presència d'investigadors espanyols sempre ha sigut molt àmplia: estime que un terç dels investigadors dels últims congressos científics de CIRIEC-Internacional són espanyols o de parla hispana. Això revela el dinamisme i la qualitat de la comunitat científica del nostre país, que compta amb unes 400 persones a tenor de l'últim Directori d'investigadors elaborat per CIRIEC-Espanya. Això ha legitimat que l'espanyol es reconeguera fa ja quasi deu anys com a llengua oficial de CIRIEC-Internacional.

Com a símbols d'aquesta internacionalització tenim a Barea i Monzón, dos presidents de la comissió cien-

tífica de CIRIEC, que van elaborar ja en els anys noranta el primer estudi nacional sobre comptes satèl·lit de l'economia social, finançat per la Comissió Europea, i van elaborar el Manual de comptes satèl·lit de cooperatives i mutualitats, que continua sent el referent internacional en la matèria. També hem sigut espanyols els que hem dirigit els amplis equips de treball en CIRIEC-Internacional per a elaborar els tres Informes sobre l'economia social a la Unió Europea per al Comité Econòmic i Social Europeu. Això, sense esmentar la dimensió iberoamericana, la qual mereix un capítol per si sol.

I més d'una vintena d'investigadors espanyols han participat en els projectes d'investigació, en els grups de treball afavorits per CIRIEC-Internacional, com l'estudi sobre l'economia social davant les crisis de l'ocupació i de l'estat de benestar, els grups empresarials i hòldings d'economia social, l'emergència de les polítiques d'economia social, el paper de l'economia social en el desenvolupament territorial i, més recentment, els fenòmens d'innovació i isomorfisme en l'economia social, tots els quals han sigut publicats en la revista 'Annals of Public and Cooperative Economics', i en editorials de prestigi.

En fi, els investigadors espanyols han contribuït decisivament al fet que CIRIEC-Internacional siga el que és en l'actualitat, un 'think tank' a nivell europeu en matèria d'economia social. De fet, CIRIEC va ser triat com a institució referent en el GECES – Grup d'experts en economia social i empreses socials de la Comissió Europea, institució a la qual tinc la satisfacció de representar en aquest òrgan.

-Dins del seu camp d'estudi, destaquen els treballs realitzats sobre polítiques públiques cap a l'economia social, així com estudis que comparen el concepte d'economia social amb altres conceptes emergents com el d'economia solidària, responsabilitat social, emprenedoria social, economia del bé comú, economia circular, etc. Per què és tan important el debat conceptual de l'economia social i en quin estat es troba?

-Un camp de la realitat social i econòmica no pot ser abordat científicament ni ser objecte de polítiques públiques si no es fita. És necessari delimitar-ho per a després ser construït intel·lectualment, edificar un paradigma científic i ser reconegut i objecte d'accions socials i polítiques.

Ara bé, un constructe intel·lectual, com ho és l'economia social, no és neutral en l'àmbit de les ciències socials i econòmiques. Genera un imaginari social que és portador d'un projecte de societat, d'un model de desenvolupament. I ací emergeix el problema: forces sociopolítiques divergents quant

a interessos competiran perquè el seu propi constructe intel·lectual, el seu paradigma i la denominació que han triat, imperen en l'espai intel·lectual de referència. Des de la crisi dels anys setanta fins a l'inici del present segle coexistien dos grans paradigmes, o construccions intel·lectuals, el de l'economia social i el del nonprofit. Més recentment ha emergit una ona de neoconceptes que han complicat aquest espai, allunyant la possibilitat de consens, i amb ell, d'actuacions socials i polítiques d'ampli abast. És necessari aclarir les diferències i similituds entre uns i altres conceptes i buscar una via de consens. Perquè en cas contrari -i hi ha interessos en això- estarem en un escenari ben conegut en la teoria política com és la de generar confusió i perplexitat en els responsables de les polítiques públiques en aquest àmbit, els quals poden fàcilment finalment no fer res.

-En la seua trajectòria en CIRIEC-Espanya porta exercint també durant molts anys la labor d'Editor de 'CIRIEC-Espanya, revista d'Economia Pública, Social i Cooperativa', a la qual ha aconseguit situar en les principals bases de dades internacionals i entre les revistes científiques d'Economia i Ciències Socials de major prestigi del país. En quina situació es troba actualment la revista?

-Una de les primeres iniciatives de CIRIEC-Espanya, fa ja més de trenta anys, va ser posar en marxa una revista científica sobre economia social i cooperativa. Aquest tipus de revistes constitueix el principal mitjà de comunicació dels resultats de la investigació desenvolupada en un camp, d'intercanvi i de debat. Però sobretot, les revistes constitueixen un element clau de legitimació no sols científica sinó social, política i econòmica del seu objecte d'estudi, en aquest cas, l'economia social. Contribueixen a construir un discurs científic rigorós en un àmbit, defugint sectarismes, diatribes i 'fakes'.

La publicació en aquestes revistes exigeix que els articles siguen elaborats en un llenguatge precís i amb metodologies rigoroses, i requereix de la complicitat de la comunitat científica, via l'avaluació de cada article per part d'altres investigadors.

La creixent magnitud i qualitat de la investigació en economia social, la pertinència i control de qualitat del que es publica en aquesta revista, el rigor i eficàcia en la gestió de la revista, la implicació de la comunitat científica en l'avaluació, així com l'atenció als estàndards nacionals i internacionals de mesurament del prestigi i impacte han sigut els principals factors que expliquen que 'CIRIEC-Espanya, revista d'economia pública, social i cooperativa', es trobe segons Dialnet-mètriques, entre les deu primeres re-

vistes científiques espanyoles d'economia amb major impacte, de les 175 existents; que haja sigut avaluada tres vegades consecutives en els últims deu anys per l'agència estatal FECYT obtenint el Segell de qualitat de revista excel·lent i que, a més, estiga indexada en les dues bases de dades internacionals considerades més prestigioses, la WOS-Web of science i Scopus, ocupant en elles posicions rellevants. Això és tot un èxit, considerant l'específic del seu àmbit objecte d'estudi i l'idioma que utilitza, l'espanyol, el qual, des del consell de redacció de la revista, sempre s'ha defensat que és tan portador de coneixement científic com l'idioma dominant en les diferents ciències.

Enguany, 2020, la revista publica el seu número 100. El dia 24 de novembre celebrarem en un Acte aquest fet tan significatiu.

-Dins de la seua llarga trajectòria, vosté va ser també el primer director de l'Institut Universitari d'Economia Social, Cooperativisme i Emprenedoria (IUDESCOOP) de la Universitat de València. Després de quasi 20 anys quin balanç realitza vosté del IUDESCOOP i la seua aportació a la formació i estudi de l'economia social?

-Quan em vaig incorporar com a jove professor a la Universitat de València a principis dels anys noranta, ràpidament vaig entrar en contacte amb un grup de col·legues i amics investigadors en cooperativisme i economia social de diversos departaments. Era inevitable aqueixa trobada perquè allí tenia i té la seua seu CIRIEC-Espanya i se situa el centre de documentació

CIDEC. Era, no obstant això, sorprenent veure la impressionant projecció externa d'aquest grup de persones, en les seues investigacions, en la seua formació i en la seua transferència de coneixement, i no obstant això, l'escassa institucionalització d'aquest grup dins de la pròpia universitat. Era una mica això de 'a casa del ferrer, cullera de pal'. Ho reflexionem, prenem referents d'altres universitats, en particular l'institut Gezki, en la Universitat del País Basc, i portem avant el projecte de creació d'un institut universitari. En 2002 rebem l'informe favorable del Govern d'Espanya i en 2003 el decret de creació per part de la Generalitat Valenciana, perquè un Institut Universitari és una institució de rang anàleg a una Facultat o un Departament universitari. Aquest suport institucional anava a enfortir les investigacions, la formació i la transferència a la societat en el camp de l'economia social, en col·laboració estreta amb CIRIEC. Això últim significa que el IUDESCOOP col·labora en la gran majoria de les activitats desenvolupades per CIRIEC.

Som ja quatre els directors de l'Institut que hem desenvolupat actuacions estratègiques, cadascun amb el seu estil. Jo destacaria dos assoliments principals en aquests anys, un, la consolidació dels estudis de màster, amb el seu Màster en Economia Social (cooperatives i entitats no lucratives) que va ja per la seua 15ª edició i pel qual han passat més de 250 estudiants, i de doctorat, amb el seu Programa oficial de doctorat en Economia Social (cooperatives i entitats no lucratives), l'únic especialitzat en aquest camp a Espanya i probablement dels pocs que existeixen

a Europa. Tots dos van tornar a ser acreditats l'any passat per l'Agència Nacional d'Avaluació, la qual cosa revela la seua pertinència i qualitat en l'àmbit universitari. I un altre assoliment és el de transformar a la universitat com un actor en la promoció de l'economia social, co-particip en les polítiques públiques implementades i en les iniciatives del sector més pròxim en el territori.

-Recentment, la Xarxa ENUIES, de CIRIEC-Espanya, va presentar el Manifest per una major presència de l'economia social en la Universitat espanyola. Què caldria fer per a promoure l'ensenyament i la investigació en economia social en la universitat?

-La Xarxa ENUIES, que integra a més d'una vintena de centres i instituts d'investigació de sengles universitats espanyoles, va ser creada a mitjan la dècada passada en el marc de la xarxa de CIRIEC a fi d'impulsar i coordinar l'activitat dels grups universitaris més consolidats especialitzats en economia social, així com d'augmentar l'espai de l'economia social en l'àmbit universitari. Una de les primeres iniciatives, allà pel 2005-2006, en el context de la reforma europea dels

plans d'estudi europeus (coneguda com a Procés de Bolonya), va ser la de posar en marxa un Màster en economia social a nivell estatal. La seua estructura i contingut va ser consensuat en la comissió d'estudis de la Xarxa ENUIES. I diverses universitats van procedir a implantar-ho oficialment, la primera, la Universitat de València.

Des de llavors s'han multiplicat les ofertes d'estudis vinculats a l'economia social en les universitats espanyoles, amb diplomes, certificats i màsters. En molts casos existeixen també assignatures dins dels Graus sobre economia social, com succeeix, per exemple, en el Grau d'Economia de la meua universitat. Sovint, aquesta oferta formativa compta amb el suport financer dels governs autonòmics respectius, dins del marc de les polítiques de foment i difusió de les cooperatives i l'economia social existents des dels anys vuitanta. No obstant això, excepte alguns casos, l'oferta de formació universitària no es troba compassada amb el pes socioeconòmic i la projecció que té l'economia social a Espanya.

El mes de febrer passat la Xarxa ENUIES va organitzar la 1r Setmana Universitària de l'Economia Social, en la qual van participar més de 2.000 persones i es van desenvolupar més de 70 activitats. En aqueixa Setmana es va presentar el Manifest per una major presència de l'economia social en l'àmbit universitari, on es va explicitar que s'ha avançat poc en la materialització dels compromisos establits tant en la Llei 5/2011, de 29 de març, d'Economia Social com en l'Estratègia Espanyola de l'Economia Social 2017-2020 quant a la formació en economia social, el suport a la investigació, desenvolupament i innovació així com a la transferència de coneixements entre les empreses d'economia social, la universitat i les administracions públiques.

En l'actual context de revisió de l'Estratègia i de les polítiques de foment de l'economia social, considere fonamental que es pose en marxa un grup de treball sobre 'Coneixement', integrat per representants del sector, de les universitats i de les administracions, que co-construïsquen un pla que execute les línies mestres generals existents en les dues regulacions citades pel que fa a formació, investigació i transferència. Un pla elaborat en un temps raonable, consensuat, programat, amb pressupost per a la seua realització i amb mecanismes de execució i avaluació.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES FEDERACIONS

CONFEDERACIÓ DE PERSONES AMB DISCAPACITAT FÍSICA I ORGÀNICA DE LA COMUNITAT VALENCIANA (COCEMFE CV)

- Carrer Poeta Navarro Cabanes, 12, bajo
46018 València
- Tel: 963 832 534 / 963 262 302

- Any de constitució: 1991
- E-mail: cocemfe@cocemfecv.org
- Web: <http://cocemfecv.org>
- Facebook: <https://www.facebook.com/cocemfe.comunitatvalenciana/>
- Twitter: @COCEMFECV
- Instagram: @COCEMFECV

COCEMFE

Comunitat Valenciana

La Confederació de Persones amb Discapacitat Física i Orgànica de la Comunitat Valenciana (COCEMFE CV) és una organització sense ànim de lucre amb el principal objectiu de la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física i orgànica i la promoció de la seua inclusió plena i participació en la societat per a contribuir així a la construcció d'una societat inclusiva i diversa.

Nascuda el 1991 i declarada Entitat d'Utilitat Pública, està formada per les federacions territorials d'Alacant, Castelló i València, les qual, alhora, agrupen un centenar d'associacions de persones amb discapacitat de tota la Comunitat Valenciana, amb un volum de 20.000 persones representades.

COCEMFE CV és una de les 16 confederacions autonòmiques integrades en la organització estatal que rep el mateix nom. Els seus fins són la promoció i defensa dels drets de les persones amb discapacitat física i orgànica, la coordinació i assessorament a les federacions integrades i el foment de l'associacionisme i l'activitat entre el col·lectiu per a millorar la defensa de les condicions de vida.

De l'assistencialisme als Drets Humans

Esta plataforma i les seues entitats treballen des de la perspectiva dels Drets Humans, amb base en la

Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides (ONU), que suposa el primer tractat internacional de Drets Humans aprovat al segle XXI per unanimitat.

A açò cal sumar la iniciativa Planeta 10, promoguda des de COCEMFE Estatal i que imbueix l'activitat de les seues associacions membre. Juan Mondéjar, president de COCEMFE CV, explica que les persones amb discapacitat volen prendre el paper que els pertoca com a ciutadans de dret ple: "Planeta 10 tracta de promoure un model de ciutadania global capaç de contribuir a la lluita contra la pobresa i la promoció del desenvolupament dels pobles", explica. Amb el lema "Per un món sostenible i inclusiu", esta iniciativa pretén promoció la incorporació de les necessitats de les persones amb discapacitat física i orgànica en el compliment dels 17 Objectius del Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agència 2030 de l'UNO i posar així en valor el paper que té el moviment associatiu en la construcció d'una societat inclusiva.

COCEMFE CV és una de les 16 confederacions autonòmiques integrades en l'organització estatal que rep el mateix nom. Els seus fins són la promoció i defensa dels drets de les persones amb discapacitat física i orgànica, la coordinació i assessorament a les federacions integrades i el foment de l'associacionisme i l'activitat entre el col·lectiu.

Canvi social per a una societat més inclusiva

Esta confederació i el seu moviment associatiu treballen actualment des de diversos servicis principals, a través dels quals desenvolupen programes i projectes. Estos són els servicis d'Accessibilitat, Assessorament Jurídic, Comunicació i Educació Inclusiva.

Des d'ací es porten a terme projectes per a l'eliminació de barreres arquitectòniques i la promoció de l'accessibilitat i el disseny universal, de sensibilització o de comunicació, i també programes sobre informació general d'àmbit de la discapacitat, assessorament jurídic, congressos i convencions especialitzades, programes d'educació sexual i recerca d'ocupació i formació, entre d'altres. A més, assessora en els processos soci-educatius de les persones amb discapacitat física i orgànica, ofereix assistència i suport psicològic a les famílies i promou activitats culturals, d'oci i temps lliure i de turisme inclusiu i accessible.

Així mateix, alimenten una xarxa de col·laboradors entre els quals destaquen les principals universitats autonòmiques, instituts tecnològics del sector i empreses relacionades amb el món de la discapacitat física i orgànica.

Finalment, impulsen i desenvolupen la participació tant de la Confederació com de les Federacions territorials i Associacions integrades en organismes

públics i privats, contribueixen al desenvolupament legislatiu d'aquelles matèries que afecten les persones amb discapacitat física promouen l'atenció sociosanitària del col·lectiu.

Donant resposta als nous temps

En este sentit, entre les fites aconseguides pel moviment organitzat de la discapacitat en la Comunitat Valenciana, destaca l'adaptació de l'Estatut de Persones amb Discapacitat als preceptes de la Convenció de l'ONU, les aportacions a la Llei Valenciana de Serveis Socials Inclusius i la contribució a l'Estratègia Valenciana per la Igualtat de Tracte i No-Discriminació i la Prevenció de Delictes d'Odi, que pretén lluitar contra els prejudicis i estendre la idea de la diversitat de la societat com una característica positiva amb arrelament democràtic.

En l'actualitat, la confederació i les seues entitats treballen en les aportacions a la futura Llei Valenciana d'Accessibilitat Universal, que tractarà de regular de manera transversal aquesta matèria i d'obrir la porta a la quarta generació de drets, relacionats amb la Societat de la Informació.

COCEMFE CV es perfila com una entitat punta de llança que vol detectar i donar resposta a les noves

Com són les persones amb discapacitat en la Comunitat Valenciana

Les estadístiques sobre discapacitat en la Comunitat Valenciana són limitades i es troben disperses. Es pot consultar dades de grans enquestes estatals de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), com, per exemple, l'«Enquesta sobre discapacitats, autonomia personal i situacions de dependència» (EDAT), de l'any 2008, la qual es troba pendent d'actualització.

Aquest estudi xifra les persones amb discapacitat en la Comunitat Valenciana en 452.800, de les quals 192.200 són homes i 259.500 són dones. Per edats, el grup més nombrós el conforma la població amb discapacitat major de 65 anys, el qual representa el 55% del col·lectiu, mentre que la infància amb discapacitat representa el 7% del total.

Dins dels diferents tipus de discapacitat, la física i l'orgànica suposen entre un 60% i un 70% del total.

Participants en l'Assemblea de COCEMFE CV de 2019.

necessitats de les persones amb discapacitat, per la qual cosa en els últims temps ha posat en marxa iniciatives per a formar a docents en Educació Inclusiva, per a proporcionar Assistència Personal a menors en situació de dependència i per a promoure la inclusió de les persones amb discapacitat a través del turisme inclusiu i accessible. També treballa en l'actualitat en el foment d'habitatges accessibles i de parcs infantils inclusius, i també en la lluita contra la bretxa digital per a una Societat Digital més igualitària. Les seues federacions territorials són especialistes en la intermediació laboral per a la inclusió de les persones amb discapacitat en el mercat de treball. Finalment, advoca per un model residencial centrat en l'autonomia personal a través de l'accessibilitat i la tecnologia aplicada.

Al llarg de 2020, any de la pandèmia per COVID-19, ha orientat els seus serveis i la seua incidència política a atendre les noves necessitats sorgides de la situació per a donar resposta a un col·lectiu amb un especial risc i vulnerabilitat.

En 2019, COCEMFE CV i les seues federacions territorials van dur a terme un total de 45 projectes en els quals van participar 33.578 persones.

Treball en xarxa i cooperació

COCEMFE CV té una elevada implicació en taules i entitats en defensa de les persones amb discapacitat i les seues famílies. Així, participa en el Comitè d'Entitats Representants de Persones amb Discapacitat de la Comunitat Valenciana (CERMI CV); en la Plataforma de Voluntariat de la Comunitat Valenciana (PVCV); en

l'Institut de Biomecànica de València; en l'Associació per a la Cura de la Qualitat de Vida (CVIDA), i en la plataforma per la X Solidària. Més sectorialment també participa en el Consell de Participació Ciutadana de la Comunitat Valenciana; en el Fòrum de Participació Ciutadana de Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana; el Comitè tècnic assessor de l'Ajuntament de València sobre discapacitat; la Comissió de Seguiment de les normes DC 09 de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient; la Mesa del Taxi de la Comunitat Valenciana, i la Mesa per l'Accessibilitat de la Comunitat Valenciana.

A més, en el seu si, té comissions de treball específiques sobre Accessibilitat, Sanitat i Bretxa Digital, de recent creació.

Cap a un concepte social de la discapacitat

La Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat defineix la discapacitat com un "concepte que evoluciona i que resulta de la interacció entre les persones amb deficiències i les barres degudes a l'actitud i a l'entorn que eviten la seua participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb les altres", definició que també trobem en la normativa estatal a través de la Llei General de Drets de les Persones amb Discapacitat i de la seua Inclusió Social.

Mondéjar incideix en la importància de treballar des d'aquest canvi de paradigma de l'individual al social: "Comprendre i defensar aquest concepte de discapacitat és crucial per a contribuir a la igualtat d'oportunitats, perquè les persones no tenen limita-

cions, sinó que se les troben quan interactuen amb un entorn físic i social que no té en compte les seues necessitats funcionals”, indica.

Reptes de l'associacionisme de la discapacitat

El moviment associatiu de la discapacitat física i orgànica en la Comunitat Valenciana ha realitzat nombroses aportacions des de la societat civil per a la millora de les condicions de vida i el reconeixement dels drets reals i efectius de les persones amb discapacitat al llarg dels últims anys.

El president de COCEMFE CV recull el llegat i els reptes que ha d'afrontar el moviment associatiu: “Som un moviment fort i amb un gran bagatge. No obstant això, en l'actualitat afrontem diversos reptes envers l'associacionisme i envers les persones a les quals representem. Necessitem recanvi generacio-

nal en les nostres entitats, afrontem la construcció d'una societat sense prejudicis en la qual capiguem tots, hem d'estar atents per a la detecció de noves necessitats i aturar el creixement de la desigualtat”, afirma Mondéjar.

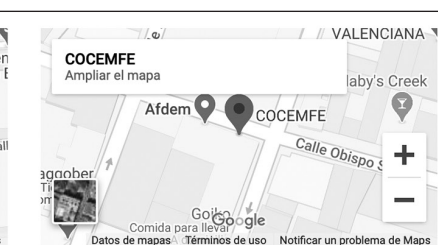
“El paper de les persones amb discapacitat en l'economia, del seu teixit associatiu i del Tercer Sector Social en general, ha de ser cada vegada més significatiu, ja que la nostra inclusió en la societat amplia mercats, crea noves oportunitats de negoci, nous perfils professionals i aporta models humanistes centrats en la persona, en la seua autonomia i en la seua capacitat de decisió”, argumenta el president de COCEMFE CV, Juan Mondéjar.

Transvasar la veu de les persones amb discapacitat física i orgànica a les polítiques públiques és, finalment, el que guia a COCEMFE CV en el seu treball constant cap a una societat diversa, inclusiva i amb oportunitats per a totes les persones.

Discapacitat física i orgànica

La discapacitat física fa referència a la disminució o absència de funcions motores o físiques, la qual, al seu torn, repercuteix en el desenvolupament o manera de dur a terme determinades activitats en una societat que presenta severes limitacions i barreres. Per això, les persones amb discapacitat física troben dificultats en la realització de moviments o en la manipulació d'objectes i els pot afectar altres àrees com el llenguatge. Entre les més conegudes, estan les situacions causades per lesió medul·lar, l'espina bífida, l'esclerosi múltiple, la distròfia muscular, amputació o la paràlisi cerebral.

La discapacitat orgànica és aquella produïda per la pèrdua de funcionalitat d'alguns sistemes corporals, que solen relacionar-se amb els òrgans interns o processos fisiològics, ja siga de manera congènita o adquirida, i en les quals la pròpia càrrega del tractament necessari és també causa de discapacitat. És el cas de malalties renals, hepàtiques, cardiopaties, fibrosi quística, malaltia inflamatòria intestinal i malalties metabòliques, linfedema, hemofília, lupus, malalties reumàtiques, cefalees, migranyes, alzheimer, pàrkinson, trastorns de la son, fibromiàlgia o síndrome de fatiga crònica.

 COCEMFE Alicante Ampliar el mapa Datos de mapas Términos de uso Notificar un problema de Maps	 COCEMFE Ampliar el mapa Datos de mapas Términos de uso Notificar un problema de Maps	 COCEMFE Valencia Ampliar el mapa Datos de mapas Términos de uso Notificar un problema de Maps
 COCEMFE ALICANTE 🏠 C/ Cronista Joaquín Collá, 5 03010 – ALICANTE ☎ +34 965 257 187	 COCEMFE CASTELLÓN 🏠 C/ Obispo Salinas 14, 12003 – CASTELLÓN ☎ +34 964 223 320 📠 +34 964 231 912	 COCEMFE VALENCIA 🏠 C/ Torres, 12, bajo 46018 – VALENCIA ☎ +34 963 83 77 08

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES EMPRESES

INDICOOP, LA UNIÓ DE QUATRE COOPERATIVES VALENCIANES DEL TÈXTEL PER A FER FRONT A LA PANDÈMIA

• INDICOOP

C/ Arquebisbe Mayoral, 11 Baix
46002 València

Quatre cooperatives valencianes de treball del sector tèxtil s'han unit i han format INDICOOP, una cooperativa de 2n grau "per a ser més competitives i plantar cara a les dificultats del context econòmic derivat de la pandèmia del Covid-19". INDICOOP s'emmarca en el procés promogut des de la Conselleria d'Economia Sostenible de la Generalitat Valenciana, per a relocalitzar la indústria i garantir la producció local i el subministrament de materials essencials, que evite l'excessiva dependència de proveïdors internacionals.

La fórmula triada finalment per a dur a terme aquesta iniciativa ha sigut la d'integrar-se en una cooperativa de 2n grau. La Llei de Cooperatives de la Comunitat Valenciana, en el seu article 101, recull la possibilitat que les cooperatives individuals constituïsquen cooperatives de 2n grau "per a desenvolupar una activitat econòmica de manera cooperativitzada en favor de tots els integrants". És el cas de INDICOOP, integrada per les cooperatives de treball **Blaper Coop V**, **Curtitex Coop V**, **Fil a Fil Coop V** i **Mundo Mara Coop V**, totes elles situades a la província de València.

Blaper Coop V és una cooperativa d'Enguera dedicada a la confecció de peces de vestir per a home i roba laboral; Curtitex Coop. V, de Canals, es dedica a la confecció de peces de cuir i d'altres gèneres de punt; Fil a Fil, situada a València, confecciona roba de llar, peces de vestir i complements, i Mundo Mara Coop V, també de València, es dedica al disseny i producció d'uniformes escolars, chándals i pitets.

A partir d'ara aquestes quatre cooperatives, cadascuna de les quals continuarà mantenint la seua independència empresarial per a seguir amb la seua activitat pròpia, duran a terme de manera conjunta a través de la nova entitat INDICOOP una nova línia de producció. En un primer moment produiran màscares dotades de la certificació i homologació co-

responents. Hi ha contactes avançats dins del món cooperatiu perquè part d'aquesta producció pugui canalitzar-se a cooperatives del sector agrari, educatiu o de consum. En un següent estadi s'estudiarà la possibilitat de produir altres equips de protecció.

La Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, ha elaborat la 'Guia per a la reorientació, el desenvolupament i posada en marxa d'activitats del sector tèxtil en la situació d'emergència Covid i post Covid-19. Una oportunitat per al cooperativisme', per a aclarir el marc normatiu per a la fabricació de material sanitari. Posteriorment, la conselleria ha treballat amb FEVECTA per a fomentar la intercooperació en el marc d'ajudes al foment de l'economia social 2020.

Amb el suport i assessorament de FEVECTA

En efecte, la Federació València d'Empreses Cooperatives de Treball Associat (FEVECTA) ha tutoritzat el procés de gestació de INDICOOP i, a més d'assessorar les cooperatives sobre la viabilitat i els aspectes jurídics de la iniciativa, ha facilitat els espais de trobada, ha mediat en els consensos necessaris i ha dut a terme la interlocució amb l'administració pública.

Han sigut diverses setmanes d'intensa col·laboració entre FEVECTA i les cooperatives compromeses amb el projecte.

Després de la seua creació, INDICOOP s'ha convertit en la tercera cooperativa de 2n grau que es constitueix dins del sector del cooperativisme de treball a la Comunitat Valenciana, les altres dues pertanyen al sector d'ensenyament (Grup Akoe Educació i SITE Serveis Comunitaris Coop.V.). La integració de cooperatives en estructures de major grau és un recurs d'ús comú en els diferents sectors del cooperativisme, sobretot en l'agrari, on existeixen exemples fins i tot de cooperatives de tercer grau, per a millorar la transformació dels productes agraris i la seua posterior comercialització dins i fora de les nostres fronteres.

Desenvolupar la intercooperació

El conseller d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, Rafa Climent, ha destacat que en aquest escenari de crisi sanitària i econòmica a causa de la pandèmia, "el cooperativisme és una fórmula ideal a fomentar perquè s'ha demostrat en anteriors crisis que és més resistent davant la destrucció d'ocupació". A més, "desenvolupar la intercooperació és bàsic per a enfortir les cooperatives industrials i guanyar competitivitat i accés als mercats. Igualment, permet major agilitat i adaptació del sector a situacions canviants, focalitzant en la qualitat i la sostenibilitat la producció tèxtil cooperativa".

Segons Climent, atés que INDICOOP fabricarà productes sanitaris per a lluitar contra la Covid-19, "aquesta estructura col·laborativa entre cooperatives es fa essencial per a ajudar a garantir el subministrament a la població i reduir la dependència de compres de material sanitari en altres mercats internacionals, en moltes ocasions inflacionats".

Enfortint estructures

En opinió del president de FEVECTA, Emilio Sampedro, "la intercooperació és un valor bàsic del cooperativisme, que pot jugar un paper fonamental en la recuperació. Aquest tipus d'iniciatives ajuden el sector cooperatiu a enfortir les estructures empresarials, a aprofitar sinergies i a explorar nous mercats als quals individualment seria més difícil o impossible accedir".

I en relació amb el fet que l'activitat d'aquesta nova cooperativa estiga centrada en la producció local de material essencial de protecció sanitària, per a Sampedro "la constitució d'aquesta nova cooperativa és una bona notícia tant per al cooperativisme com per a l'economia i la societat valencianes, ja que contribueix a l'esforç comú per desenvolupar una indústria local que ens faça menys dependents del comerç internacional en moments crítics".

Socis fundadors de INDICOOP.

Les quatre cooperatives integrants de INDICOOP

Blaper Coop V

Blaper Coop V. és una cooperativa d'Enguera dedicada a la confecció i distribució a l'engròs de peces de vestir per a home i roba laboral. En les seues instal·lacions es confeccionen cada any entre 150.000 i 200.000 peces. El seu mercat és eminentment estatal. Els seus clients es troben distribuïts al llarg de tota la península i Balears, tant en les principals ciutats com en moltes xicotetes poblacions.

El seu article principal són els pantalons de vestir, però també confeccionen xinesos, vaquers, laboral, tècnics i panes. BLAPER fabrica les seues peces amb el compromís d'aconseguir la màxima qualitat a un preu ajustat. I destaquen per la seua atenció i servei ràpid en peces a mesura.

Web: <https://www.pantalonesblaper.com/>

Curtitex Coop V

Per la seua part, Curtitex Coop V., situada a Canals, es dedicada tradicionalment a la preparació, l'adobat i acabat del cuir, i a la confecció i tenyit de peces de

pell. En els últims temps s'ha hagut de reinventar, a causa de les exigències del mercat. La diversificació de l'activitat cap a la confecció de roba esportiva per a ciclistes, primer, i la producció de màscares de 5 capes des de l'inici de la pandèmia han sigut la seua manera de superar les dificultats. La seua experiència i llarga trajectòria empresarial de més de tres dècades i una plantilla compromesa en el projecte de 180 persones han sigut determinants per a mantindre's en el mercat. Veuen en la seua participació en INDICOOP la possibilitat d'apuntalar una nova línia de producció que els possibilita mantindre les seues instal·lacions a ple rendiment mantenint una demanda estable tot l'any.

Fil a Fil Coop V

Continuadors d'una tradició tèxtil familiar que es remunta a mitjan segle passat, aquesta cooperativa, situada a València, és un taller de costura de cicle complet (tall, confecció i acabat) dirigit a clients de petites i mitjanes produccions de tota mena de peces (Babis, Bruses, Roba Infantil, Esportiva i Uniformes). També són especialistes en tota mena de roba de llar (Llençols, Cobertors, Fongues Nòrdiques, etc.) i disposen de catàleg de regals i complements tèxtils.

A l'esquerra, màscara infantil de Indicoop (Món Mara).
A dalt, detalls del taller de Blaper, a Enguera.

Aquesta cooperativa de treball sense ànim de lucre dona ocupació a persones en risc d'exclusió social en col·laboració amb la Fundació Novaterra. Com a moltes altres empreses del sector industrial, a Fil a Fil la conjuntura derivada de la pandèmia li ha obligat a reinventar-se. El seu convenciment del valor de la cooperació i que la unió fa la força li va portar a tractar de buscar aliats per a enfrontar-se a un mercat molt competitiu i agressiu com el tèxtil.

Web: <http://filafilconfecciones.es/>

Mundo Mara Coop V

Finalment, Mundo Mara Coop, també de València, és un jove taller d'artesanía tèxtil dedicat al disseny i confecció d'uniformes escolars, xandalls i pitets. Un dels seus punts forts és el disseny i, quan tenen pics de demanda, compten amb la col·laboració de tallers externs per a la producció.

Igual que Fil a Fil, durant el confinament van reconvertir la seua activitat per a confeccionar i donar màscares higièniques com un gest de solidaritat amb les necessitats existents d'aquesta mena d'articles. Aqueixa va ser una de les raons que els ha portat a explorar la possibilitat de dedicar una línia de producció a aquesta mena de premsa en coalició amb altres cooperatives.

Web: <http://mundomara.es/>

Una aliança estratègica teixida fil a fil

Segons s'explica des de FEVECTA, les aliances estratègiques no s'aconsegueixen de la nit al dia. Són operacions que es realitzen 'a foc lent'. Sorgeixen de la necessitat moltes de les vegades, quan anar de la mà d'un altre o d'uns altres enforteix les capacitats de tot el grup enfront d'un mercat o un competidor concret. Els experts porten anys animant al sector a superar la seua tradicional tendència a l'endogàmia i a cert aïllament del seu entorn empresarial i conviden a les cooperatives a apostar per la diversitat i a teixir aliances per a millorar la seua situació. I tindre clars els objectius, compartir la visió i, sobretot, partir d'una cultura empresarial comuna són, sens dubte, fortaleces per a teixir una aliança estratègica entre empreses.

Les aliances empresarials no són cap novetat i en el context actual quasi podrien veure's fins i tot com un recurs necessari per a fer front a les dificultats econòmiques generades per la inseguretat o per a assumir en millors condicions les escasses oportunitats que es plantegen a curt i mitjà termini. Però, dins de l'ampli

ventall de possibles fórmules de col·laboració empresarial, el sector cooperatiu té al seu abast un que li és propi: la intercooperació.

En el cas de INDICOOP es partia d'una cultura empresarial comuna a l'ésser les quatre empreses participants cooperatives i compartir els mateixos valors i principis. A més, en aquest cas, el context ha resultat fonamental a l'hora de prendre la decisió d'integrar-se en una estructura superior: les quatre cooperatives del sector tèxtil, malgrat les seues diferències de grandària i també de trajectòries, han vist una oportunitat comuna en la nova conjuntura que ha desencadenat la pandèmia del Covid-19. "I és que aquesta pandèmia ha fet possibles i viables coses que no ho eren abans, empresarialment parlant. La pandèmia del Covid-19 ha obert una etapa on les cooperatives tenen una oportunitat de diversificar la seua producció i d'accedir a nous mercats que fins ara només ho atenien majoritàriament empreses de la Xina", asseguren des de FEVECTA.

Concretar aquesta aliança estratègica ha portat el seu temps. Malgrat les coincidències existents, cada empresa ha de realitzar un esforç de confluència amb la resta per a dur a terme l'ara objectiu comú sense deixar de costat la seua activitat habitual anterior.

La intervenció clau de FEVECTA

La intervenció de FEVECTA ha resultat clau en aquest procés: d'assessorament, de mediació i acompanyament. Hi ha hagut moltes reunions virtuals, moltes hores de treball invertides. La Federació ha tutoritzat el procés de gestació de la iniciativa i, a més d'assessorar les cooperatives sobre la viabilitat i els aspectes jurídics d'aquesta mena d'aliança estratègica, ha facilitat els espais de trobada, ha mediat en els consensos necessaris i ha dut a terme la interlocució amb l'administració pública.

També ha resultat clau el compromís de la Generalitat Valenciana per a afavorir el canvi de model productiu a la calor d'aquesta pandèmia. Des del primer moment de la pandèmia, la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, va fer costat al sector industrial valencià i, concretament, a les indústries cooperatives de sectors essencials.

El primer pas va ser elaborar la 'Guia per al foment del cooperativisme en el sector tèxtil' per a aclarir el marc normatiu per a la fabricació de material sanitari. Posteriorment, la Conselleria ha treballat amb FEVECTA per a fomentar la intercooperació en el marc de les ajudes al foment de l'Economia Social 2020.